VELKÁ DOBRODRUŽSTVÍ

Za sochami a krásnými mlýny do Nečtin

GPS souřadnice: 49.9749649, 13.1639685

Praktické informace

Délka trasy: 8 km

Obtížnost: Středně těžká trasa pro děti od 8 let (dle fyzičky). Trasa je delší a je na ní jeden kopeček. Kola i kočárky tentokrát nechte doma. Pejskům se výlet líbit bude.

Vzdálenost od Prahy a jak se tam dostat: Nejrychleji se do Nečtin z Prahy dostane tak, že se vydáte po D5 směrem na Plzeň a pak na Karlovy Vary. Na sjezdu u Úněšova sjedete směr Manětín. Tato cesta vás dovede do Nečtin. Přibližně 130 km ujedete za hodinu a půl.

Parkování: Zaparkujte zdarma poblíž Regionálního muzea Nečtiny na náměstí, kde naše trasa začíná.

Regionální muzeum a infocentrum Nečtiny (www.nectiny.cz)

Otvírací doba:
letní sezona (duben–září): út–ne 9.00–12.00 / 13.00–17.00
zimní sezona (říjen–březen): po–pá 8.00–12.00 / 13.00–16.00

WC: V muzeu.

Možnost občerstvení: Hostinec Na Radnici, hospoda Vejrovna.

Nejbližší další výlet agentury Velká dobrodružství: Manětín, Rabštejn nad Střelou, Plasy, Kralovice, Kožlany, Krakovec, Zbiroh, Kladruby.

Trasu pro vás prošla Lucie Nachtigallová.

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

zveme vás do městečka v údolí potoka sevřeného okolními kopci – do Nečtin. Najdete zde nádherné sochy, památky, židovský hřbitov, ale hlavně krásnou přírodu. Provedeme vás městečkem, vylezeme na Špičák a zpátky se pak vrátíme kolem krásných mlýnů údolím potoka. Cestou samozřejmě budeme luštit tajenku a vyprávět si – o mlynářích, andělských sochách, pískovci, ale také o pohádkách.

Některým rodičů a prarodičům budou místa našeho putování povědomá. To proto, že zde režisér Tomáš Vorel točil scény svých filmů *Cesta z města* a *Cesta do lesa.*

Výlet s tajenkou vznikl s podporou a pomocí Destinační společnosti Postřelí, a je tedy pro všechny zdarma. :)

Dopis dětem

Ahoj, holky a kluci, máte rádi pohádky o mlynářích? A co takhle o lakomém kohoutkovi nebo o Zlatovlásce? Pokud s námi půjdete na výlet, tak si všechny tyto pohádky připomeneme. Kromě toho budeme hledat ztracená písmenka na tabulích a sochách, na chvilku se přeneseme do Chile, za apoštoly a také do středověku. Tak jako k našim ostatním výletům jste i k tomuto dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Když půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte.

Mapa výletu



Doplňovačka

Jdeme na to:

Obec Nečtiny na severním Plzeňsku má dlouhou historii. První zmínky v historických pramenech ji zmiňují už ve 12. století. Dnešní obec bývala kdysi i městečkem s vlastním znakem a pivovarem. Není proto divu, že zde přímo na náměstí býval zájezdní hostinec. Ten se v minulém století proměnil v neobyčejné muzeum s originálními exponáty. A právě u muzea naše povídání a trasa začíná a končí. Zaparkujte tedy nedaleko od něj.

Pro první písmenko do tajenky si zajdeme k budově obecního úřadu. To je ta okrová budova hned vedle. Zkuste na ní najít znak obce.

Hledáme červeno-modrý štít. Uvidíte na něm stříbrnou hradbu s otevřenou branou mezi dvěma věžemi. V bráně stojí ozbrojenec v přilbě, v pravé ruce drží sudlici. Nad štítem je zlatá královská koruna. Vidíte na ní dvě perličky?

Spočítejte všechny cihličky ve věžích…Ne, nebojte, to byla legrace. :)

Najděte ve znaku slovo. To opište do tajenky. Ale bez diakritiky – tedy bez háčků a čárek.

1. **Opište nápis.**

Budovu střeží vysochaná hlava… Nám velmi připomíná sochy z Velikonočního ostrova, který leží daleko v oceánu a patří k jihoamerickému státu Chile. Jak to víme? Protože právě teď tam měla autorka těchto řádků na výměnném studentském pobytu dceru. A je to pěkná divočina. :)

Nás dnes – i když soch potkáme požehnaně – čeká jen pouhá divočinka. Nebojte se, nečtinské sochy nejsou tak staré jako ty chilské. Sochy na Velikonočním ostrově, které jsou známé jako **moai**, byly totiž vytvořeny mezi **lety 1100 a 1600 n. l.** To znamená, že jsou staré přibližně **400 až 900 let.**

Přesuneme se k budově **Regionálního muzea a informačního centra Nečtiny**. V jeho přízemí se nalézá výstava připomínající právě časy, kdy se v domě občerstvovali hosté i obchodníci. V prvním patře na vás poté čekají například různé výrobky skláren, které na Nečtinsku fungovaly až do počátku 20. století. K nejoblíbenějším exponátům patří model krajiny s dotykovou prezentací a výjevy z minulosti Nečtin. Spatříte zde populární figuríny v životních velikostech, které mají tváře současných obyvatel obce. Třeba mezi nimi nějaké poznáte. :)

Součástí expozice je také prvorepubliková četnická stanice s představením opravdové události – přepadením místního občana, který přišel zločin nahlásit s prostřeleným krkem. I to bude jistě velký zážitek! :)

Národopisná expozice je umístěna v roubené místnosti a přibližuje život prostých obyvatel, kteří se zabývali zemědělstvím a dřevařstvím.

Návštěvu muzea vřele doporučujeme. Ale až po výletě! :)

V muzeu také najdete kamenný znak Kokořovců s letopočtem 1672. Klenot tvoří koruna s rohy. Mezi nimi je kosočtverec, o němž nevíme, co znamená.

Vyrazíme si prohlédnout krásné sochy na náměstíčku. Také zkusíme vyhledat zvláštní strom.

Víte, který to je? Poznáte druh? Kolik mu je nyní roků? Je tady někdo, komu je také tolik let?
Ve který den byl strom vysazen?

2. **Opište první číslovku z data vysazení.**

K sochařskému bohatství obce patří barokní, ale i současné sochy na náměstí a v jeho okolí. Určitě už vidíte sloup se sochou Archanděla Michaela s plamenným mečem. Jdeme k němu.

Znáte Archanděla Michaela?

Je to silný a odvážný okřídlený chlapík, ochránce a bojovník dobra. Když se někde děje něco špatného nebo je třeba

pomoci slabším, Michael zasáhne a pomáhá. V Bibli se říká, že vede nebeské vojsko – anděly, kteří bojují proti zlu. Nejsou to ovšem žádné strašidelné boje, ale spíš příběhy o tom, jak dobro vítězí nad zlem.

Dole mu dělají společnost další svatí. Poznáte, který je který? Jsou zde sochy svatého Josefa, svatého Antonína, svatého Václava a svatého Jana Nepomuckého.

Honzík vždycky drží v ruce kříž, Vašek štít s orlicí.

Pepa mívá na ruce dítě… Který je ale Toník? :) My myslíme, že ten, co má méně vlasů.

Najděte tedy sochu svatého Josefa s letopočtem 1778 a latinský název nad ním.

3. **Opište třetí písmenko prvního řádku.**

Sloup stojí před budovou radnice, která pochází ze začátku 16. století. Dnes slouží jako hostinec se společenským sálem.

Najdete na něm znak města? Vidíte letopočet?

Všude kolem – vedle hostince i jinde v parku – můžete obdivovat krásné sochy. Nejsou sice tak staré, ale svůj příběh mají. Vznikly v uplynulých letech během mezinárodního sochařského sympozia.

Která se vám líbí nejvíc?

Kluci si nebudou ukazovat na lepou děvu, ale soustředí se třeba na… Doporučujeme obra s křídly nebo „chodidláka“. :)

Vyhledáme modrou turistickou značku, přejdeme opatrně silnici a vyrazíme ke kostelu.

Máte na sobě nějakou modrou barvu? Tak se jí držte až do té chvíle, než překročíte mostík. Pokud máte modrou barvičku na ponožkách, tak opatrně, ať se nesvalíte do vody! :)

Na sloupu u turistických značek zkuste najít obrázek zvláštního kola. Co myslíte, že znamená? Řekneme si v další části výletu.

Vidíte nalevo sluneční hodiny s kohoutem? A vidíte i jiného kohouta?

Na domečku pod kostelem najděte madonku… Hned jak ji zpozorujete, odbočte doprava, protože ještě před návštěvou kostela nás čeká návštěva židovského hřbitova. K němu nás odvede modrá turistická značka, jak už jsme si říkali, a potom pěšina, která značku opustí.

Jdeme tedy stále rovně. Mineme Vilíka a Máju a vzápětí také nově postavenou dřevěnou chatku. Pár metrů za ní modrou značku opustíme a vydáme se do kopce po stezce doleva.

Než se tak stane, můžeme si říci něco historii této obce. Má totiž bohatou a pestrou minulost, protože ležela na staré královské spojnici mezi Prahou a Norimberkem.

Ví, školáci, ve které zemi leží Norimberk? Počáteční písmenko města napoví i zemi. :)

Ve středověku leželo tehdejší městečko v blízkosti hradu Preitenstein. Ten ve své době pravděpodobně plnil roli jednoho z vojenských strategických bodů chránících tuto obchodní cestu. Našli byste ho o 2 kilometry dále v druhé části obce. Ale nehledejte ho, protože vás na něj pozveme na některém z dalších výletů.

Nečtiny nejprve patřily králi a později různým šlechtickým rodům. Nejznámější jsou Gryspekové z Gryspachu. O nich si také vyprávíme na nedalekém výletě s tajenkou v Kralovicích, kde se na Gryspeky v podobě reálných mumií dokonce můžete jít podívat.

Další šlechtický rod – Kokořovci – ovládal panství od roku 1637.

Zkuste říci pětkrát po sobě Kokořovci. Pak vyplázněte jazyk a zkontrolujte, zda se vám na něm neudělal uzlík. :)

Odmotáme a jdeme dále.

Posledním držitelem panství se stal v roce 1838 belgicko-francouzsko-rakouský rod Mensdorf-Pouilly, který zde hospodařil až do roku 1945.

Lesní pěšina nás vyvede ke hřbitovu, který je obehnán novou zdí. Nechala ji vybudovat Federace židovských obcí ČR, jak nám říká cedule u vchodu.

4. **Opište poslední slovo prvního řádku.**

Židovský hřbitov Nečtiny pochází z druhé poloviny 17. století a najdete ho v lesní stráni. Toto místo má úžasné kouzlo. My zde byli, když stoupala mlha a začalo svítit sluníčko. Bylo to božské, přímo judaistické!

V průběhu 18. století byl tento hřbitov důležitým místem, neboť se zde pohřbívali i Židé ze vzdálených míst – Štědré, Žlutic a Močidlce. Místo však bylo během války těžce poškozeno nacisty a následně rozkrádáním náhrobků za komunismu. Náhrobní kameny zde nestojí, ale leží. Tak se to na těchto hřbitovech dělá. V židovské tradici je totiž hřbitov velmi posvátné místo. Těla zemřelých se podle halachy (židovského náboženského práva) nesmějí rušit, pokud to není absolutně nezbytné. Pokud tedy náhrobek spadne nebo je povalený (například kvůli stáří, přírodním vlivům nebo vandalismu), často se nechává tak, jak je, protože **zásah do hrobu** by mohl být považován za neuctivý.

Při pozornější prohlídce naleznete náhrobky s výzdobou žehnajících rukou nebo Davidovy hvězdy. Podívat se můžete, ale potichoučku.

Věděli byste, co je Davidova hvězda a jak vypadá?

*Je to symbol, který vypadá jako **šesticípá hvězda. Jde tedy o hvězdu** složenou ze dvou překrývajících se trojúhelníků: jeden směřuje nahoru, druhý dolů. Je to **znak, který používají židé** – lidé, kteří věří v židovské náboženství (judaismus). Je to pro ně důležitý symbol. Stejně jako třeba **kříž** pro křesťany nebo **půlměsíc** pro muslimy. Jmenuje se po králi Davidovi, který byl v historii židovského národa důležitou postavou. A i když nevíme jistě, jestli ten znak opravdu používal už on, lidé ho tak začali nazývat.*

Opouštíme židovský hřbitov a vyrážíme rovně směrem ke katolickému pohřebišti u kostela svatého Jakuba Většího.

Poznáte nějaký rozdíl? V písmu, obrázcích i uspořádání? Čím se liší?

Kostel, který byl postaven na místě staršího svatostánku, vznikl na přání majitelky panství Marie Karoliny z Kokořova. Jedná se o barokní stavbu s výraznou kostelní lodí. Na západním průčelí se zdvihá dvoupatrová hranolová věž. Je zakončená cibulovou bání. Jaký tvar má cibulová báň? Ano, přesně, jako cibulka. Ovšem hodně veliká a masitá. Má také stejnou barvu jako cibule? Myslíte, že kdybychom loupali střešní krytinu, že by nám také tekly slzy? :)

Při vstupu na hřbitov uvidíte nalevo od schodů ke kostelu jehlanovitý náhrobek. Je na něm svatý Václav.

5. **Co drží v pravé ruce?**

Na pravé straně pak uvidíte na stejném jehlanu obrázek jeho babičky Ludmily. Školáci si možná vybaví, že byla zavražděna. Ale tady pochována není. Její ostatky byly vyzvednuty z Tetína a uloženy na Pražském hradě před stovkami let.

Právě toto místo se objevilo v záběrech filmu *Cesta z města,* který možná rodiče znají.

Pokud nakouknete do kostela, zjistíte, že je jeho vybavení pojato v bílých a zlatých barvách. Na hlavním oltáři s baldachýnovým rámem visí obraz svatého Jakuba, na postranních brankách jsou velké sochy svatého Vojtěcha a Václava. Na oltáři je svatý Michael, který připomíná sloup, u kterého jsme dnes také byli.

Uvnitř kostela vpravo je památník obětem 1. světové války s obrazem umírajícího vojáka před kamennými božími mukami.

Je mezi vámi nějaký Kubík? Jestlipak zná příběh svého svatého?

Povíme si ho při odchodu z kostela. Sypeme se z kopce.

*Svatý Jakub byl jeden z dvanácti učedníků Ježíše Krista. Byl to jeho blízký přítel a pomáhal mu šířit víru a lásku mezi lidi. Někdy se mu říká **Jakub Starší**, aby se nepletl s jiným učedníkem stejného jména. Po Ježíšově smrti cestoval a vyprávěl lidem o Bohu. Podle jedné legendy dokonce kázal až ve Španělsku! Tamní slavné poutní místo **Santiago de Compostela** je pojmenované právě po něm. Santiago totiž znamená svatý Jakub. Svatý Jakub je ochráncem poutníků a často se zobrazuje s kloboukem, holí a lasturou – typickými znaky poutníka. Lasturu ovšem nenosí z lásky k mořské žouželi, nýbrž*

místo skleničky. Slouží mu k nabírání vody. Od té doby je nedílnou součástí výbavy všech poutníků, kteří se vydají Jakubovou cestou.
Lastura hřebenatky svatojakubské je ale spojena i s příběhem. Podle legendy vydávaly ostatky zesnulého Jakuba takovou záři, až se pod jedním rytířem, který kolem nich jel, splašil kůň. Zmatené zvíře skočilo z vysokého skaliska do moře. Jezdce se naštěstí podařilo vylovit živého. Všichni však užasli: Na znamení zázračné záchrany bylo jeho brnění pokryto hřebenatkami.

Opouštíme kostel a pokračujeme v klesání.

Vyhlížíme sochu – torzo postavy (nekompletní, tj. většinou omlácené tělo) s planoucím srdcem v levé ruce. Najdeme ho za plotem s desítkami hrníčků. Který se vám líbí nejvíce?

Najdete srdíčko? My si původně mysleli, že je to jablko, ale nevadí… To ta stopka – pardon, plamen – nás zmátla.

Podívejte se na sochu zepředu. Zaměřte se na levou ruku.

6. **Jaký prst má muž nejvíce vpravo?**

Pokračujeme po cestě stále rovně. Ovšem za pár desítek metrů odbočíme doprava. Půjdeme po modré a čeká nás menší krpálek. Ovšem ne judista Lukáš Krpálek, ale kopeček.

Nejprve ale zkuste najít na domečku nalevo obrázek hroznového vína.

napravo zase podkovu.

Kdo první uvidí čápa? :)

Drápeme se vzhůru. K tomu si řekneme jen pár slov, protože do kopečka se čte a mluví dost těžce. Dost funivě. :)

Popřemýšlejte, proč se asi Nečtiny jmenují Nečtiny. Co vám jejich název připomíná? Nám naskakuje slovo křtiny nebo osoba, která nic nedělá. Případně místo, kde se nečte. Ale to jsme pěkně vedle.

Název vesnice je odvozen z osobního jména Necta. Nějaký Necta tu měl nejspíš kdysi dvůr. Během let prošel název obce složitějším jazykovým vývojem. Objevuje se například ve tvarech: Necstinensi, de Nechstin, de Nechetin nebo de Necstin, … Teď z toho máme zamotaný jazyk i my! :)

Zlaté Nečtiny!

Všimněte si, kolik po cestě uvidíte mravenišť. Je jich zde opravdu hodně.

Jak se jmenuje slavný pohádkový mravenec?

Myslíte, že to on vám nechal na kamínčích na zemi šipky a nápisy? Všimli jste si jich?

Stoupáme a stoupáme… Na vrcholu nás čeká krásný výhled. (Lepší by byla zmrzka, limoška nebo tak něco, ale co naděláme.) Pokud už ale někoho opravdu bolí nožky, závěrečné stoupání si může odpustit. Klidně ať na milovníky pohledů do dálek počká u rozcestníku v „podhradí“, ke kterému za chvilinku dorazíme.

Píšeme podhradí, ale žádný kamenný hrad nebo zříceninu nečekejte. Nezbylo zde skoro nic.

Místo zaniklého hradu na vrcholu Špičáku leží v nadmořské výšce 611 metrů. Máme tady někoho tak vysokého? Kolik členů vaší rodiny by se vzájemně muselo postavit na ramena, aby dosáhlo vrcholu? Bylo by potřeba půjčit si i kamarády ze školky a ze školy? Asi ano, že? :)

Jak se jmenuje pohádková postava, která je nejdelší z celé pohádkové říše? Jak se jmenovali její kamarádi?

Jak se jmenoval mladý muž, kterému pomáhali a který dostal od svého krále a pána za úkol vysloužit mu princeznu? Nebyl to ani František, ani Honzík, ani Pepík… A co si zpíval za písničku?

Vez mě, má loďko, ke břehu,
jedu, jedu pro něhu,
jedu, jedu pro krásu.

Pro dívku s vlasy do pasu.

Jak se jmenovala princezna?

My se s písní na pusince „vylodíme“ u potoka, ale až za půl hodinky. A bude se vám u něj moc líbit!

Teď se ovšem zastavíme na rozcestí. Dostali jsme se na místo pod hradem, kde „slabší kousky“ počkají a „statečnější kusanci“ vyrazí do posledního dnešního kopce.

Najděte na rozcestníku místo, které je odsud vzdáleno 5 nebo 10 km.

7. **Opište název města.**

Čeká nás závěrečné stoupání a za odměnu i ony těžce vyšlapané výhledy.

Ano, jak už jsme naznačili, na vrcholu Špičáku kdysi stával středověký hrad. Archeologické nálezy pocházejí z 15. století, předpokládá se však, že hrad byl starší. Písemné zmínky však o něm neexistují. V terénu však stále můžete najít malé pozůstatky po stavbě a také příkop.

Hrad byl situován na 40 metrů dlouhém skalnatém hřbetu, který je příkopy rozdělen na tři části. Mezi bočními částmi a jádrem jsou dochovány stopy po ukotvení mostu.

Najdete nějaké stopy po hradu i vy?

Jakmile si odpočineme a dokocháme se, vrátíme se na rozcestí a pokračujeme po modré do Lešovic.

Je to příjemná cesta. Procházíme místem, kterému se říká Manětínská vrchovina. Je to zvlněná lesnatá krajinka s hlubokými údolími, v nichž bublají říčky a potoky. Krášlí ji však i louky a malebně roztroušené vesničky. Kromě Nečtin zahrnuje také Manětín s barokním zámkem a Rabštejn nad Střelou (nejmenší historické město na světě). Do všech těchto míst vedou naše výlety s tajenkou. A některé jsou dlouhé jen 3 km! :)

Zkuste si tipnout, která lesní zvířátka žijí v těchto lesích. Vyjmenujte jich alespoň pět.

My si vaše tipy zkontrolujeme. Byly mezi zvířaty jelen evropský , **srnec obecný**, **divoké prase**, **liška obecná**, **jezevec lesní**, **kuna lesní** a **netopýr**?

Vyjmenovali jste všechny chlupáče? Nebo aspoň skoro všechny? To jste opravdu šikovné děti. Zvířátek ale žije ve zdejších hvozdech ještě mnohem více. Tolik, že byste je nikdy nevyjmenovali, ani kdyby byl dnešní výlet ještě mnohem delší. Nebo ho chcete prodloužit?

Teď si vyberte dvě lesní zvířátka a vzpomeňte si na nějaké pohádky, ve kterých se vyskytují.

Zde jsou nápovědy:

Smolíčku, pacholíčku, otevři nám svou světničku. Jen dva prstíčky tam strčíme, jen se ohřejeme a hned zase půjdeme.

Máme doma housličky a pěkný bubínek, v noře jsou dvě lištičky a náš …

8. **Doplňte jméno chlapečka.**

Lesní cesta nás odvede na kraj louky. Po ní pokračujeme stále dolů. Právě odsud je na Špičák ten nejhezčí výhled. Vidíte další a další mraveniště?

Najdete nalevo od cesty zarostlý kmen, který vypadá jako želva?

Kdo první uvidí trojici bříz, které ukrývají modrou značku?

Přicházíme do Lešovic. Na plotě napravo nás vítá srdíčko a u překrásného domečku nalevo zase krásná zahrádka a zvonička.

Najděte na domě čp. 6 letopočet.

9. **Opište poslední číslici.**

U tohoto domečku se napojíme na naučnou stezku. Odvede nás doleva. Zastavíme se o kousek dál u Lešovické studánky, kam lidé jezdí zdaleka pro chutnou vodu. Studánku hlídá krásná víla. Vůbec nevadí, že je ze dřeva.
Komu doma nebo jinde říkají, že je dřevo?
Jak vidíte, nemusí to znamenat nic špatného.

Když jsme u té studánky… Vzpomenete si na pohádku, v níž voda ze studánky zachránila život kohoutkovi, kterému zaskočilo zrníčko? Je to pohádka o *Kohoutkovi a slepičce*.

Šli spolu na procházku a lačnému kohoutkovi-skrblíkovi zaskočilo v zobáčku zrníčko. (Chtěl ho sezobnout, aby slepička nevěděla.) Slepička honem utíkala ke studánce pro vodu na zapití. Jenže ouha, již tehdy nebyla ani nepitná voda zdarma. Studánka chtěla za službu šátek, švadlena za šátek botičky… Kdo jí nakonec pomohl?

Nebi bylo slepičky líto. Rozhodlo se, že slepičce pomůže, a seslalo na zem vlahý deštík. Louka dala trávu kravičce, kráva dala mléko prasátku, prase dalo štětiny ševci, švec dal botičky švadlence, švadlenka dala šátek studánce. Studánka dala vodu slepičce. Slepička honem utíkala do obory za kohoutkem. Dala mu napít, a tak ho zachránila. A kohoutek? Ten už od té doby nebyl vůbec lakomý a se slepičkou se o všechno hezky dělil.

A kdo by snad netušil, jak se tomuto výměnnému byznysu říká moderně, jde o barterové obchody.
Ocitli jsme se na krásné naučné **Mlýnské stezce**. Je značena přesně tím kolečkem, o kterém jsme mluvili na začátku výletu. Je to mlýnské kolo. Na necelých třech kilometrech zde kdysi stávalo šest mlýnů a vodní hamr. Zbytky několika z nich cestou uvidíte. Jdeme tedy dále po zeleně značené turistické značce.

Napravo vidíme za elektrickým ohradníkem stádo krav a také osamoceně se pasoucího bělouše. Je překrásný!

Jenom trošinku trpíme, že není náš. Rovnou bychom na něj nesedli a do cíle se popovezli.

Kohopak už bolí nožičky? :)

Odpočineme si na lavičce u Hamerského mlýna. Horní obrázek na naučné tabuli nám přinese další písmenko do tajenky.

10. **Jak se jmenuje obyvatel domu čp. 3?**

Hamerský mlýn na pravém břehu Starého potoka je historická budova. Samota byla postavena do čtverce kolem dvora. Vznikla rozdělením původního hamru na dvě části – hamr a mlýn. V současnosti není mlýn přístupný veřejnosti.
A samozřejmě nemele. Ani z posledního jako my.

Znáte nějakou básničku nebo písničku o mlýnském kole? Určitě ano. Třeba tuhle… Zpívali a „tančili“ jste ji s maminkou nebo babičkou, když jste byli prťata:

Kolo kolo mlýnský
za čtyři rýnský,

kolo se nám polámalo,

mnoho škody nadělalo,

udělalo – bác

Vezmeme si hoblík, pilku,

zahrajem si ještě chvilku,

až to kolo spravíme,

tákhle se zatočíme!

Místní kraj se od nepaměti pojí s mlynářským řemeslem. Ač tradiční způsob mletí zrna dávno vytlačily moderní technologie, Mlýnská stezka oživuje vzpomínky na dobu, kdy se klapání točících se mlýnských kol rozléhalo celým zdejším údolím. Starý potok byl ideálním pomocníkem zdejších mlynářů i jejich pomocníků.

Přicházíme k hamru. Co je hamr? V podstatě kovárna, tedy spíše huť na zpracování železa. Ovšem pracující na vodní pohon. Kladivům tedy nedodávaly sílu svaly, ale voda. Tento hamr založil v roce 1651 Adam Václav Kokořovec. Fungoval až do 30. let 18. století.

Voda Starého potoka zde byla zadržována přehradními zařízeními a náhony vedena k jednotlivým objektům. Nad nimi byly často zásobní nádrže nebo rybníčky, které zajišťovaly pohon i v dobách sucha. Některé jsou dodnes dobře vidět.

K hamru později přibyl také mlýn na mouku.

Najděte ve štítu hamru dvě kladívka. Potom jedno z nich najděte na obrázku na stěně.

Vidíte zde také drink? A můžete se ho napít? :)

Jak se vám tady líbí? Krásné místo, že?

Přibližujeme se k potoku, ve kterém se v létě můžete vykoupat. Nyní budeme jeho tok kopírovat až do Nečtin. Na jaře v těchto místech kvetou jaterníky, sněženky a blatouchy a v blízkosti vody poletuje vzácný **ledňáček říční**.

Je velký asi jako vrabec, dosahuje hmotnosti zhruba od 30 do 50 gramů. Výrazným rysem tohoto opeřence jsou velká hlava s dýkovitým zobákem a krátký ocas. Peří je svrchu zářivě modrozelené, vespod rezavě hnědé. Samičky a samečky není téměř možné rozlišit a obdobně mají i mláďata stejné vybarvení jako dospělí jedinci. Pro schopnost neomylného odchytu ryb má ledňáček anglické pojmenování Kingfisher, tedy Král rybář. Kdo jej viděl při obstarávání potravy, ví, že nejde o lichotku. Ledňáček se posadí na větev nad vodou a pozorně sleduje dění pod sebou. V okamžiku, kdy má vyhlédnutou kořist, jako šíp sjede k vodní hladině a rozčísne ji namířeným zobákem. Díky průhledné membráně, která kryje ledňáčkovy oči, dokáže tento lovec s jistotou chytit kořist až v půlmetrové hloubce. Zpět na větev se i s kořistí umí vrátit do dvou vteřin od okamžiku, kdy se od ní odlepil.

Odoláme a bez povšimnutí mineme posed i posezení. Stezka nás vede do kopce. Potok na chvilku opustíme a připojíme se k němu až u Taušova mlýna.

První písemné zmínky o mlýně sahají až ke konci 18. století, kdy jej vlastnil Šimon Zucker. Roku 1872 ho koupil Wenzel Schmidt, za jehož působení byla budova poškozena povodní. Mlýn tehdy nesloužil jen k mletí obilí, byl rovněž využíván jako brusírna skla z nedaleké Preitensteinské sklárny. V období první republiky (konkrétně kolem roku 1930) zde fungovaly i malá vodní elektrárna a pila. Po druhé světové válce byl mlýn znárodněn a začleněn pod Západočeské mlýny. Pak jej začalo využívat místní zemědělské družstvo jako šrotovnu. Po roce 1990 se mlýn v restituci vrátil původní rodině. Poté byl prodán a noví majitelé jej citlivě zrekonstruovali. Dnes Taušův mlýn slouží k obytným účelům. Veřejnosti přístupný bohužel není. Vidět od cesty ovšem je a je nesmírně půvabný.

Znáte nějakou pohádku, ve které se objevuje mlýn?

V jedné se mlynářova dcera jmenuje Eliška a ve druhé si zase voják hraje s čerty ve mlýně hraje. Také Krasomila a Miroslav se schovávali ve mlýně. A nesmíme zapomenout ani na Petra a Dorotu Máchalovou, kteří také žili ve mlýně.

Kdo Petrovi zpíval tuto písničku?

Petře, Petříčku, chlapče rozmilý,

my bychom se k sobě tolik,

my bychom se k sobě tolik hodili.

Scházíme do obce. Za potokem nás u naučné tabule č. 3 čeká další mlýn.

11. **Jak se jmenuje mlýn?**

(pokud je ve slově písmenko CH, napište ho do jednoho políčka)

Za tímto mlýnem najdete dětské hřiště a také stromový chrám. Místní zde z rostliny zvané střemcha během 20 let vypěstovali zelenou schovku. Větve, kterými se strom dotkl země, zapustily kořeny a začaly z nich růst nové stromky. Ty se pak zapletly s větvemi původního stromu a vzniklo toto unikátní přírodní dílo.

Mineme sochu a hrníčkový plot, který už jsme dnes viděli, a naučná stezka nás přivede k poslední dnešní tabuli. Od té pak za 5 minut dojdeme do cíle našeho výletu. Než se tak stane, máme pro vás poslední dnešní vyprávění.

V okolí obce se nachází několik pískovcových lomů. I když je to už dávno, co se zde naposledy těžil kámen, občas se uvažuje o obnovení těžby. Zdejší vysoce kvalitní pískovec je totiž velice vhodným materiálem na opravu pilířů Karlova mostu v Praze. A náš nejznámější mostní stařeček potřebuje opravy co chvíli.

Právě s pískovcem je také spojeno několik ročníků sochařských sympozií, které se v Nečtinech v uplynulých letech pořádaly. Jednoho z nich se účastnili umělci ze všech koutů světa. Vznikla tehdy řada soch ztvárňujících anděly.

Každá socha představuje anděla v odlišném pojetí. Od klasických podob až po netradiční ztvárnění. Třeba se tu najde anděl pojatý jako sfinga nebo drak. Autory jsou například nečtinský rodák Bartoloměj Štěrba, mexický umělec Alberto Aragón Reyes a bangladéšský sochař Ruhul Amin Ajol. A věděli jste, že paní vedoucí muzea a infocentra je také sochařka? Zkuste se zeptat, až se k muzeu na konci výletu vrátíte.

Některé sochy vzniklé během sochařských sympozií si můžete zdarma prohlédnout na sochařské cestě, která vede od opravené kaple Piety ke kostelu svaté Anny a bývalému špitálu. Najdete ji asi 2 km odsud v druhé části obce – nedaleko zámku. A pokud se podíváte do své tajenky, tak také zjistíte, jak se tato sochařská cesta oficiálně jmenuje.

Máme hotovo. Procházka i osvěta jsou u konce. Doufáme, že se vám dnešní výlet s tajenkou líbil. Děkujeme, že jste si s námi zahráli. Také děkujeme Destinační společnosti Postřelí za to, že nám výlet pomohla vymyslet a že ho nabídla všem výletníkům ke stažení zdarma.

Přejeme šťastnou cestu domů a těšíme se zase někdy na našich tajenkových trasách na viděnou! :)

V textu byly použity mj. texty z webů www.kudyznudy.cz, www.pohadkozem.cz, plzensky.denik.cz, www.nectiny.cz, www.vodnimlyny.cz

Otázky k tajence

1. **Opište nápis.**
2. **Opište první číslovku.**
3. **Opište třetí písmenko.**
4. **Opište poslední slovo prvního řádku.**
5. **Co drží v pravé ruce?**
6. **Jaký prst má muž nejvíce vpravo?**
7. **Opište název města.**
8. **Doplňte jméno chlapečka.**
9. **Opište poslední číslici.**
10. **Jak se jmenuje obyvatel domu čp. 3?**
11. **Jak se jmenuje mlýn?**

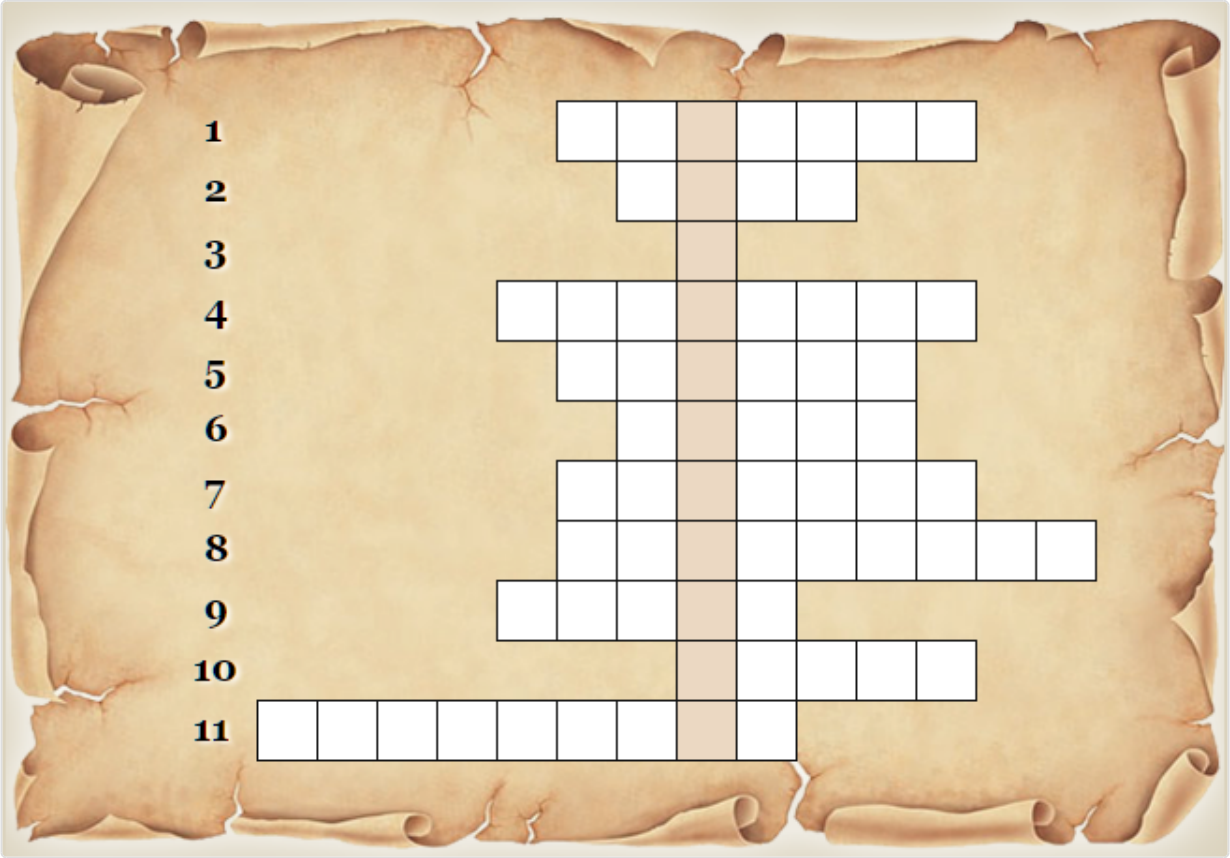

A co můžete vyhrát?

Tajenku posílejte na e-mail **veldo@veldo.cz**. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.

Výlet stažen z www.veldo.cz | © Velká dobrodružství

Vytvořeno: 23.11.2026 12:58